

Ulusal Dijital Sağlıkta Üniversitelerin Rolüne İlişkin Çıkarımlar

Türkiye’de dijital sağlık alanında önemli ilerlemeler kaydedilmiş; klinik hizmet sunumuna ilişkin temel süreçler büyük ölçüde dijital ortama taşınmıştır. Merkezi randevu sistemleri, elektronik reçete ve raporlama uygulamaları, laboratuvar ve görüntüleme bilgi sistemleri ile kişisel sağlık kayıtları bu dönüşümün görünür çıktılarıdır. Ancak bu ilerleme, çoğunlukla uygulama ve proje odaklı bir yaklaşımla gerçekleşmiş; **dijital sağlığın eğitim, araştırma ve bilgi üretimi** boyutlarını kapsayan bütüncül bir stratejik çerçeve henüz kurumsallaşamamıştır. Bu noktada üniversitelerin stratejik konumu belirginleşmektedir.

Türkiye’de üniversiteler, dijital sağlık ekosisteminde fiilen çok sayıda rol üstlenmektedir: **sağlık insan gücünü yetiştirmekte, üniversite hastaneleri aracılığıyla dijital klinik sistemleri kullanmakta, araştırma projeleri yürütmekte ve yeni teknolojilerin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır**. Buna karşın bu roller, ulusal dijital sağlık politikaları içinde açık, ölçülebilir ve yönlendirici bir biçimde tanımlanmış değildir. Üniversitelerin katkısı çoğu zaman projeler ve bireysel girişimler üzerinden görünür olmakta; stratejik düzeyde ise örtük kalmaktadır.

Bu durumun temel nedenlerinden birisi, Türkiye’de bütüncül bir “Ulusal Dijital Sağlık Stratejisi” belgesinin bulunmamasına bağlanabilir. Dijital sağlık politikaları; Sağlık Bakanlığı stratejik planları, ulusal dijital dönüşüm belgeleri, veri yönetimi düzenlemeleri ve büyük ölçekli uygulamalar üzerinden parçalı biçimde şekillenmektedir. Bu parçalı yapı içinde üniversiteler, çoğunlukla “uygulamaları destekleyen paydaşlar” olarak konumlanmakta; dijital sağlığın yönünü belirleyen stratejik aktörler olarak tanımlanamamaktadır.

Oysa dijital sağlık yalnız klinik süreçlerin dijitalleştirilmesi değildir. Verinin birlikte işlerliği/çalışabilirliği, ikincil kullanımı, analitik ve yapay zekâ uygulamaları, eğitim ve araştırma süreçleriyle entegrasyon gibi alanlar, doğası gereği akademik kapasite ve bilimsel yönetim gerektirir. Klinik uygulamalarda üretilen verinin bilgiye, kanıta ve yeniliğe dönüşebilmesi; ancak üniversitelerin sistematik biçimde sürece dahil edilmesiyle mümkündür. Bu bağlamda üniversiteler, dijital sağlıkta yalnız “kullanıcı” değil, **bilgi üretici ve dönüştürücü merkezlerdir**.

Türkiye’de üniversite hastanelerinin önemli bir bölümü, klinik süreçleri Hastane Bilgi Sistemi (HBS) ve Laboratuvar Bilgi Sistemi (LBS) düzeyinde dijital olarak yürütmektedir. Ancak bu dijitalleşme çoğu zaman Elektronik Sağlık Kaydı (ESK) merkezli bütünleşik bir yaklaşıma, eğitim ve araştırmayı destekleyen yapılandırılmış iş akışlarına ve ikincil veri kullanımını mümkün kılan yönetim mekanizmalarına dönüşmemektedir. Bu durum, üniversitelerin dijital sağlık potansiyelinin tam olarak hayata geçirilememesine yol açmaktadır.

Bu noktada üniversite merkezli bir dijital sağlık yaklaşımı, mevcut boşluğu doldurabilecek stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır. Böyle bir yaklaşım; ulusal düzeyde yürütülen dijital sağlık uygulamalarını, üniversitelerin eğitim, araştırma ve analitik kapasitesiyle ilişkilendirerek sürdürülebilir, ölçülebilir ve bilgi temelli bir ekosistem oluşturmayı hedefler. Aynı zamanda üniversitelerin rolünü netleştirerek, dijital sağlık yatırımlarının uzun vadeli etkisini artırır.

Sonuç olarak, Türkiye’de dijital sağlık alanında üniversitelerin stratejik konumu fiilen güçlü, ancak kurumsal ve stratejik düzeyde yeterince tanımlı değildir. Üniversite merkezli bir dijital

sağlık perspektifi; uygulama ağırlıklı mevcut yapıyı tamamlayan, ulusal politikaları akademik bilgi üretimiyle besleyen ve dijital sağlığın geleceğini şekillendiren kritik bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşım, Türkiye'nin dijital sağlıkta yalnız uygulayan değil, üreten ve yön veren bir ülke olma hedefi açısından da belirleyici önemdedir.

Prof. Dr. Diler Aslan

ORCID: [0000-0003-4907-9445](https://orcid.org/0000-0003-4907-9445)

6 Ocak 2026

Not: Bu yazı "Ulusal Sağlık Stratejileri, Tıbbi Laboratuvar Verileri ve e-Sağlıkta Kapasite" içerikli projenin bulgularındandır.